

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MANUEL CAMPOS SANCHEZ-BORDONA
prezentate la 28 ianuarie 2016¹

Cauza C-613/14

James Elliott Construction Limited
împotriva
Irish Asphalt Limited(cerere de decizie preliminară formulată de

Supreme Court (Curtea Supremă, Irlanda)

„Articolul 267 TFUE — Competența Curții — Noțiunea de act adoptat de instituții — Standardul european EN 13242:2002 publicat de Comitetul European pentru Standardizare (CEN) în temeiul unui mandat acordat de Comisie — Directiva 89/106/CEE privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la materialele de construcții — Transpunerea standardului european EN 13242:2002 în dreptul național — Agregat utilizat în construcții — Metoda de verificare și momentul efectuării acesteia în ceea ce privește conformitatea unui produs cu standardul respectiv — Marcajul «CE» — Directiva 98/34/CE de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice — Domeniu de aplicare — Posibilitate de invocare în cadrul unui litigiu între particulari”

¹ — Limba originală: spaniola.

Cuprins

I – Cadrul juridic	3
A – Dreptul Uniunii Europene	3
1. Directiva 89/106	4
2. Standardul EN 13242:2002	5
3. Directiva 98/34	7
B – Dreptul irlandez	8
II – Situația de fapt și procedura în fața instanței naționale.....	9
III – Analiza întrebărilor preliminare	11
A – Prima întrebare preliminară litera a): competența Curții de a interpreta cu titlu preliminar standardele tehnice armonizate	11
1. Utilizarea directivelor noi abordări nu poate aduce atingere competenței Curții de a se pronunța cu titlu preliminar	12
2. Comisia exercită un control semnificativ asupra procedurii de elaborare a standardelor tehnice armonizate de CEN	13
3. Funcționarea CEN ca organism de standardizare este condiționată de Uniunea Europeană	16
B – Prima întrebare preliminară litera b): metode de verificare a respectării standardului armonizat EN 13242:2002	18
C – A treia întrebare preliminară: prezumția îndeplinirii condițiilor de utilizare de către produsele conforme cu Directiva 89/106	19
D – A patra întrebare preliminară: conținutul maxim de sulf prevăzut de standardul armonizat EN 13242:2002.....	20
E – A cincea întrebare preliminară: utilizarea marcajului „CE”	20
F – A doua întrebare preliminară: aplicarea Directivei 98/34 și a Hotărârilor CIA Security International și Unilever	21
IV – Concluzie	23

1. Supreme Court (Curtea Supremă) din Irlanda a formulat, în conformitate cu articolul 267 TFUE, o cerere de decizie preliminară prin care solicită Curții să interpreteze: a) anumite articole din Directiva 89/106/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la materialele de construcții²; b) standardul european armonizat EN 13242:2002 (denumit în continuare „standardul EN 13242:2002”), adoptat de Comitetul European pentru Standardizare (denumit în continuare „CEN”); c) Directiva 98/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice³.

2. Cererea de decizie preliminară a fost formulată în cadrul unui litigiu privind încălcarea unor obligații contractuale, desfășurat între societatea de construcții James Elliott Construction Limited (denumită în continuare „James Elliott”) și întreprinderea Irish Asphalt Limited (denumită în continuare „Irish Asphalt”). Aceasta din urmă a furnizat celei dintâi agregate de tipul Clause 804 care, aparent, nu respectau cerințele de calitate prevăzute de standardul EN 13242:2002, transpus în Irlanda de National Standards Authority of Ireland (denumită în continuare „NSAI”) prin intermediul standardului I.S. EN 13242:2002.

3. Prezenta cauză ridică în fața Curții pentru prima dată, în mod direct, problema dacă aceasta este competentă să se pronunțe cu titlu preliminar cu privire la interpretarea unui standard tehnic armonizat adoptat de CEN, transformat ulterior în standard tehnic național, precum și mai multe întrebări privind interpretarea conținutului standardului armonizat și invocarea sa în litigiile dintre particulari.

I – Cadrul juridic

A – Dreptul Uniunii Europene

4. Eliminarea barierelor tehnice care împiedicau libera circulație a materialelor de construcții pe piața internă a fost efectuată prin adoptarea uneia dintre directivele care puneau în aplicare „noua abordare” în materia armonizării, în concret, Directiva 89/106, care stabilește criteriile de bază aplicabile acestor materiale. Comisia a însărcinat CEN, în calitate de organism european de standardizare, cu întocmirea specificațiilor tehnice pentru fiecare dintre materialele respective. În ceea ce privește agregatele, Comisia a acordat CEN mandatul M/125, pentru a cărui executare CEN a adoptat standardul EN 13242:2002 privind „agregatele din materiale nelegate sau legate hidraulic pentru utilizare în inginerie civilă și în construcții de drumuri”⁴.

5. Directiva 89/106 a fost abrogată și înlocuită ulterior cu Regulamentul (UE) nr. 305/2011⁵. De asemenea, norma EN 13242:2002 a fost modificată ulterior, în 2007⁶, însă aceste modificări nu sunt aplicabile în prezenta cauză.

2 — JO L 40, p. 12, Ediție specială, 13/vol. 9, p. 3.

3 — JO L 204, p. 37, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 207.

4 — Titlul versiunii în spaniolă a standardului EN 13242:2002 publicat de Asociația Spaniolă de Standardizare este „áridos para capas granulares y capas tratadas con conglomerados hidráulicos para uso en capas estructurales de firmes”. A se observa diferența semnificativă între traducerea în spaniolă și cea în engleză: „Aggregates for unbound and hydraulically bound materials for use in civil engineering work and road construction”.

5 — Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții și de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului (JO L 88, p. 5).

6 — EN 13242:2002 + A1:2007.

6. Pentru a acorda Comisiei posibilitatea de a identifica viitoarele bariere tehnice, Directiva 83/189/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice⁷ a instituit o procedură de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice care permitea identificarea domeniilor în care este necesară armonizarea prin intermediul directivelor așa-numitei „noi abordări”. Directiva 83/189 a fost înlocuită, ca urmare a mai multor reforme, prin Directiva 98/34, care este aplicabilă în prezenta cauză în versiunea sa modificată prin Directiva 98/48/CE⁸. Recent, această procedură pentru eliminarea barierelor tehnice a făcut obiectul reformei și al codificării prin intermediul Directivei (UE) 2015/1535⁹.

1. Directiva 89/106

7. Directiva 89/106 a realizat o armonizare neexhaustivă în temeiul noii abordări prevăzute în Rezoluția Consiliului din 7 mai 1985¹⁰, cu scopul de a elimina barierele tehnice din sectorul materialelor de construcții și de a impulsiona libera circulație a acestora pe piața internă. În conformitate cu această abordare, articolul 3 din directivă face referire la cerințele esențiale care se aplică lucrărilor și care influențează caracteristicile tehnice ale unui produs, prevăzute în anexa I la directivă (rezistența mecanică și stabilitatea, siguranța în caz de incendiu, igiena, sănătatea și protecția mediului, siguranța utilizării, protecția față de zgomete și economia de energie și izolarea termică).

8. Articolul 4 alineatul (2) litera (a) din această directivă prevede, cu titlu de principal mijloc de verificare a respectării cerințelor de siguranță de către materialele de construcții, conformitatea acestora „cu standardele naționale care transpun standardele armonizate și ale căror referințe au fost publicate în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*. Statele membre publică referințele acestor standarde naționale”. Această conformitate este atestată prin marcajul „CE”.

9. Conform articolului 4 alineatul (1) din Directiva 89/106,

„[...]”

În sensul prezentei directive, prin «standarde armonizate» se înțelege specificațiile tehnice adoptate de către CEN sau Cenelec sau de către aceste două organisme, având mandatul Comisiei dat în conformitate cu Directiva 83/189/CEE pe baza unui aviz emis de către comitetul menționat la articolul 19 și în conformitate cu orientările generale privind cooperarea între Comisie și aceste două organisme, semnate la 13 noiembrie 1984.”

10. După cum se poate observa, Directiva 89/106 efectuează o armonizare minimă a cerințelor esențiale aplicabile materialelor de construcții și face trimitere, în ceea ce privește specificațiile tehnice, la normele ulterioare elaborate de organismele europene de standardizare. Pentru a se asigura calitatea standardelor tehnice armonizate, articolul 7 din directivă prevede că aceste organisme elaborează standardele respective în temeiul mandatelor pe care le primesc de la Comisie în conformitate cu Directiva 83/189. Comisia publică standardele tehnice armonizate în *Jurnalul Oficial*, seria C¹¹.

7 — JO L 109, p. 8; EE 13/14, p. 34.

8 — Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 20 iulie 1998 de modificare a Directivei 98/34/CE de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice (JO L 217, p. 18, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 282).

9 — Directiva Parlamentului și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (JO L 241, p. 1).

10 — JO C 136, p. 1.

11 — Conform articolului 7 din Directiva 89/106, „(1) Pentru a se asigura calitatea standardelor armonizate care se aplică produselor, aceste standarde trebuie stabilite de către organismele europene de standardizare în conformitate cu mandatele pe care le primesc de la Comisie conform procedurii prevăzute de Directiva 83/189/CEE și, după consultarea comitetului menționat la articolul 19, conform orientărilor generale privind cooperarea între Comisie și aceste organisme, semnate la 13 noiembrie 1984.

Materialele de construcții care respectă standardele tehnice armonizate beneficiază de o prezumție de conformitate cu Directiva 89/106, al cărei articol 6 alineatul (1) garantează libera circulație pe teritoriul tuturor statelor membre, cu excepția cazurilor în care este aplicabilă clauza de salvagardare prevăzută la articolul 21¹².

2. Standardul EN 13242:2002

11. La 6 iulie 1998, Comisia a adoptat Mandatul M/125 în conformitate cu articolul 7 din Directiva 89/106, pe care l-a acordat CEN pentru elaborarea unui standard tehnic privind un anumit tip de material de construcții, și anume, agregatele. În temeiul acestui mandat, CEN a adoptat standardul EN 13242:2002.

12. Mandatul M/125¹³ prevede în sarcina CEN obligația de a adopta standardele tehnice privind agregatele utilizate în construcții, care să asigure îndeplinirea condițiilor de utilizare prevăzute, astfel cum este definită această noțiune în Directiva 89/106¹⁴.

13. Punctele 8 și 9 din capitolul II¹⁵ și punctul 2 din capitolul III¹⁶ din mandat prevăd orientări cu privire la metodele de încercare pentru verificarea îndeplinirii specificațiilor tehnice prin standardul armonizat. Conform capitolului III punctul 1, „[s]tandardele armonizate sunt elaborate pentru a permite produselor enumerate în anexele 1 și 2 să poată demonstra îndeplinirea cerințelor esențiale. Întrucât unul dintre scopurile directivei este de a elimina barierele din calea comerțului, standardele care derivă din acest scop vor fi, prin urmare, exprimate, pe cât posibil, în termeni de performanță a produsului [articolul 7 alineatul (2) din directivă] luând în considerare documentele interpretative”.

(2) Este necesar ca standardele stabilite în acest fel, luând în considerare documentele interpretative, să fie exprimate, pe cât posibil, în termeni de performanță a produselor.

(3) De îndată ce standardele au fost stabilite de către organismele europene de standardizare, Comisia publică referințele acestora în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*, seria C.”

12 — Clauza de salvagardare prevăzută la articolul 21 alineatul (1) din Directiva 89/106 prevede în mod expres că, „[a]tunci când un stat membru constată că un produs declarat conform cu prezenta directivă nu îndeplinește cerințele articolelor 2 și 3, ia toate măsurile pentru a retrage acest produs de pe piață, pentru a interzice introducerea pe piață sau pentru a restrânge libera circulație a acestuia”.

13 — M/125: Mandate to CEN/CENELEC concerning the execution of standardisation work for harmonized standards on aggregates. Textul complet al acestuia nu este disponibil în spaniolă, existând versiuni doar în engleză, franceză și germană pe site-ul Comisiei privind mandatele de standardizare, la următoarea adresă:
<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=249>. Acest mandat M/125 a fost revizuit la 29 iunie 2010, M/125 rev.1 EN.

14 — Conform preambulului mandatului M/125, „prezentul mandat are drept scop stabilirea unor dispoziții privind elaborarea și calitatea standardelor europene armonizate, pe de o parte, pentru a face posibilă «apropierea» actelor cu putere de lege și a actelor administrative naționale (denumite în continuare «reglementări») și, pe de altă parte, pentru a permite să se considere că produsele care sunt în conformitate cu acestea îndeplinesc condițiile de utilizare, astfel cum sunt definite în directivă”.

15 — Punctele 8 și 9 din capitolul II din mandat prevăd:

„8. CEN/CT trebuie să ofere un răspuns tehnic pentru determinarea caracteristicilor mandatului, ținând seama de condițiile precizate mai jos; metodele de încercare propuse trebuie să fie în mod direct legate de caracteristica prevăzută relevantă și nu trebuie să facă trimitere la metode de determinare pentru caracteristici care nu sunt prevăzute în mandat. Cerințele de durabilitate ar trebui să fie abordate în cadrul oferit de stadiul actual al tehnicii.

9. Trimiterea la metodele de încercare/calcul trebuie să fie efectuată în conformitate cu armonizarea urmărită. În general, ar trebui să se facă trimitere numai la o singură metodă pentru determinarea fiecărei caracteristici pentru un anumit produs sau pentru o anumită familie de produse.

În cazul în care, totuși, pentru un produs sau pentru o familie de produse, din motive justificate, trebuie să se facă trimitere la mai multe metode pentru determinarea aceleiași caracteristici, situația trebuie să fie motivată. În acest caz, toate metodele la care s-a făcut trimitere ar trebui să fie legate prin conjuncția «sau» și ar trebui să se specifice o indicație de aplicare.

În orice alt caz, două sau mai multe metode de încercare/calcul pentru determinarea unei caracteristici pot fi acceptate numai dacă între acestea există o corelare sau poate fi realizată o corelare. Standardul relevant armonizat pentru produs trebuie să selecteze apoi una dintre acestea ca metodă de referință.

Metodele de încercare și/sau calcul au, ori de câte ori este posibil, un caracter orizontal care acoperă cea mai largă gamă de produse.”

16 — Punctul 2 din capitolul III prevede, printre altele, că:

„Standardul armonizat va conține:

[...]

Metodele (de calcul, de încercare sau altele) sau o trimitere la un standard care conține metodele pentru determinarea unor astfel de caracteristici.”

14. Pentru îndeplinirea mandatului M/125, CEN a adoptat standardul EN 13242:2002, care, la punctul 2 privind „referințele normative”, prevede trimiterea la alte standarde tehnice elaborate de CEN¹⁷ și care, la punctul 6, intitulat „Cerințe chimice”, prevede următoarele:

„6.1 Generalități

Necesitatea realizării încercărilor pentru determinarea și declararea tuturor caracteristicilor stabilite în prezentul articol variază în funcție de utilizarea finală sau de originea agregatului. Dacă este cazul, încercările stabilite în capitolul 6 trebuie realizate pentru determinarea caracteristicilor chimice corespunzătoare.

[...]

NOTA 2 – Atunci când o proprietate nu este cerută, poate fi folosită categoria «nu se solicită».

NOTA 3 – Indicații de selectare a categoriilor corespunzătoare unor anumite aplicații pot fi găsite în prevederile naționale de la locul în care se utilizează agregatul.

[...]

6.3 Sulf total

Atunci când se solicită, conținutul total de sulf al agregatului, determinat conform capitolului 11 din standardul EN 1744-1:1998, trebuie declarat în conformitate cu categoria relevantă stabilită în tabelul 13. Tabelul 13 Categoriile pentru valorile maxime ale conținutului total de sulf

Agregate	Sulf total %	Categoria (S)
Agregate, altele decât zgura de furnal răcită în aer	≤ 1%	S ₁
	> 1% Nu se solicită	S _{Declarat} S _{NR}
Zgură de furnal răcită în aer	≤ 2%	S ₂
	> 2% Nu se solicită	S _{Declarat} S _{NR}

[...]”

15. Capitolul ZA.1 din anexa ZA la standardul respectiv prevede că acesta a fost elaborat în temeiul unui mandat acordat CEN de Comisie în conformitate cu Directiva 89/106 și că agregatele care fac obiectul său beneficiază de o prezumție de îndeplinire a condițiilor de utilizare¹⁸.

17 — În concret: „Acest standard european cuprinde, prin referință datată sau nedată, prevederi din alte publicații. Aceste referințe normative sunt citate în locurile corespunzătoare din text, iar publicațiile sunt enumerate mai jos”. Este vorba, în special, de standardele EN 1097-2:1998 – Încercări pentru determinarea caracteristicilor mecanice și fizice ale agregatelor. Partea a 2-a: Metode pentru determinarea rezistenței la fragmentare, EN 1367-2 – Încercări pentru determinarea caracteristicilor termice și de alterabilitate ale agregatelor. Partea a 2-a: Încercări cu sulfat de magneziu și EN 1744-1:1998 – Încercări pentru determinarea proprietăților chimice ale agregatelor. Partea 1: Analiză chimică.

18 — Capitolul ZA.1 din Anexa ZA la standardul EN 13242:2002 prevede:
 „Prezentul standard european a fost elaborat în temeiul unui mandat [...] acordat CEN de Comisia Europeană și de Asociația Europeană a Liberului Schimb.

Capitolele din acest standard și din alte standarde europene aplicabile, indicate în această anexă, îndeplinesc cerințele prevăzute în mandatul acordat în temeiul Directivei UE privind materialele de construcții (89/106/CEE).

Prin conformitatea cu aceste capitole, agregatele care fac obiectul celorlalte standarde europene beneficiază de prezumția îndeplinirii condițiilor de utilizare indicate în acestea. Trebuie să se facă trimitere la informațiile care însoțesc marcul CE.”

16. Referințele la standardul CEN au fost publicate în seria C a Jurnalului Oficial din 27 martie 2003¹⁹.

3. Directiva 98/34

17. Directiva 98/34 a codificat și a înlocuit conținutul Directivei 83/189 și modificările ulterioare ale acesteia. În esență, Directiva 98/34 a creat o procedură complementară armonizării legislative, de prevenire a apariției barierelor tehnice pe piața internă. Prin intermediul acesteia, s-a configurat un sistem de informare pentru standardele tehnice elaborate de organismele naționale de standardizare și un alt sistem pentru reglementările tehnice adoptate de autoritățile naționale ale statelor membre.

18. Folosind un limbaj oarecum confuz, articolul 1 din Directiva 98/34 face diferența între „standard” și „reglementare tehnică”²⁰ în funcție de caracterul voluntar al standardelor tehnice sau de natura obligatorie a reglementărilor tehnice. Caracterul diferit rezultă din faptul că standardele tehnice sunt adoptate de entități de drept privat, și anume de organisme de standardizare naționale și europene, în timp ce reglementările tehnice reprezintă acte normative emise de autoritățile publice naționale. Cu toate acestea, interacțiunea dintre reglementările tehnice și standardele tehnice este foarte intensă în dreptul Uniunii, în special începând cu anul 1985, care a marcat momentul utilizării noii abordări în materia armonizării legislațiilor cu scopul de a permite dezvoltarea pieței interne.

19. Odată cu disocierea legislației privind procedurile pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor tehnice și al reglementărilor tehnice, s-a efectuat o anumită clarificare. Regulamentul (UE) 1025/2012²¹ reglementează în prezent standardizarea europeană, iar Directiva 2015/1535 reglementează procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice.

19 — JO C 75, p. 8.

20 — Directiva 98/34, astfel cum a fost modificată prin Directiva 98/48, prevede la articolul 1 următoarele definiții:

„[...]”

3. «specificație tehnică», o specificație inclusă într-un document care stabilește caracteristicile unui produs, cum ar fi nivelurile de calitate, performanță, securitate sau dimensiunile, inclusiv cerințele care se aplică produsului cu privire la numele sub care acesta este comercializat, terminologia, simbolurile, încercările și metodele de încercare, ambalarea, marcarea sau etichetarea și procedurile pentru evaluarea conformității;

[...]”

4. «alte cerințe», o cerință, alta decât specificațiile tehnice, impusă unui produs în scopul protejării, în special a consumatorilor sau a mediului, și care afectează ciclul de viață al produsului după punerea sa pe piață, cum ar fi condițiile de utilizare, reciclare, reutilizare sau de îndepărtare a acestuia, atunci când aceste condiții pot influența semnificativ compoziția sau natura produsului ori comercializarea acestuia;

[...]”

6. «standard», o specificație tehnică aprobată de un organism de standardizare recunoscut, având o aplicare repetată sau continuă, a cărei respectare nu este obligatorie și care poate fi:

standard internațional: un standard adoptat de către un organism internațional de standardizare și pus la dispoziția publicului;

standard european: un standard adoptat de către un organism european de standardizare și pus la dispoziția publicului;

standard național: un standard adoptat de către un organism național de standardizare și pus la dispoziția publicului;

[...]”

11. «reglementare tehnică», specificațiile tehnice sau alte cerințe sau norme cu privire la servicii, inclusiv dispozițiile administrative relevante, a căror respectare este obligatorie, *de iure* sau *de facto*, în cazul comercializării, prestării unui serviciu, stabilirii unui prestator de servicii sau utilizării într-un stat membru sau într-o parte semnificativă a acestuia, precum și actele cu putere de lege sau actele administrative ale statelor membre, cu excepția celor menționate la articolul 10, care interzic fabricarea, importul, comercializarea sau utilizarea unui produs sau care interzic prestarea sau utilizarea unui serviciu sau stabilirea în calitate de prestator de servicii.

[...]”

21 — Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind standardizarea europeană, de modificare a Directivelor 89/686/CEE și 93/15/CEE ale Consiliului și a Directivelor 94/9/CE, 94/25/CE, 95/16/CE, 97/23/CE, 98/34/CE, 2004/22/CE, 2007/23/CE, 2009/23/CE și 2009/105/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Deciziei 87/95/CEE a Consiliului și a Deciziei nr. 1673/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 316, p. 12).

20. Procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice este reglementată, în principal, la articolele 8 și 9 din Directiva 98/34. Articolul 8 prevede că statele membre au obligația să comunice Comisiei proiectele acestora de reglementare tehnică²². Articolul 9 stabilește un termen de trei luni în care statul membru care notifică proiectul nu îl poate aproba în formă definitivă. Acest termen se prelungește atunci când unul sau mai multe state adoptă avize în care arată că proiectul de reglementare tehnică notificat poate obstrucționa libera circulație a mărfurilor, precum și în cazul în care Comisia decide să inițieze elaborarea unui standard de armonizare.

B – Dreptul irlandez

21. NSAI, în calitate de membru al CEN, a preluat literal standardul EN 13242:2002 în standardul tehnic irlandez I.S. EN 13242:2002.

22. Articolul 10 din Legea din 1980 privind vânzarea de mărfuri și furnizarea de servicii (Sale of Goods and Supply of Services Act din 1980, denumită în continuare „Legea din 1980”) a modificat articolul 14 din Legea din 1893 privind vânzarea de mărfuri (Sale of Goods Act), pe care l-a reformulat astfel:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor prezentei legi și a oricăror alte dispoziții legislative pertinente, nu există nicio condiție sau garanție implicită în ceea ce privește calitatea sau adecvarea pentru un anumit scop a mărfurilor furnizate în temeiul unui contract de vânzare.

(2) În cazul în care vânzătorul vinde mărfuri în cursul desfășurării unei activități profesionale, există o condiție implicită ca mărfurile furnizate în temeiul contractului să fie de calitate vandabilă; prin excepție, o astfel de condiție nu există:

(a) în ceea ce privește defectele aduse în mod special în atenția cumpărătorului înainte de încheierea contractului sau

(b) dacă cumpărătorul examinează mărfurile înainte de încheierea contractului, în ceea ce privește defectele care ar fi trebuit să fie identificate în cursul examinării respective.

(3) Mărfurile sunt de calitate vandabilă dacă sunt adecvate scopului sau scopurilor pentru care mărfuri de același gen sunt cumpărate în mod obișnuit și dacă au o durabilitate rezonabilă având în vedere orice descriere a acestora, prețul (dacă este cazul) și toate celelalte împrejurări relevante, iar orice trimitere în prezenta lege la mărfurile nevandabile se interpretează în consecință.

22 — Articolul 8 din Directiva 98/34 este formulat astfel:

„(1) În conformitate cu articolul 10, Comisiei îi este comunicat, de îndată, de către statele membre, orice proiect de reglementare tehnică, cu excepția situației în care acesta transpune integral textul unui standard internațional sau european, caz în care este suficientă informația referitoare la standardul în cauză; de asemenea, acestea înaintează Comisiei o expunere a motivelor care fac necesară elaborarea unei astfel de reglementări, în cazul în care acest lucru nu a fost clarificat suficient în proiectul de reglementare tehnică.

[...]

Comisia notifică de îndată celelalte state membre cu privire la proiect și la toate documentele care i-au fost înaintate; de asemenea, aceasta poate înainta proiectul în cauză comitetului prevăzut la articolul 5 și, după caz, comitetului care răspunde de domeniul respectiv.

[...]

(2) Comisia și statele membre pot face observații adresate statului membru care a înaintat proiectul reglementării tehnice; statul membru în cauză ține seama, pe cât posibil, de aceste observații în pregătirea ulterioară a reglementării tehnice.
(3) Comisiei îi este comunicat, de îndată, de către statele membre textul definitiv al reglementării tehnice.

[...]”

(4) În cazul în care vânzătorul vinde mărfuri în cursul desfășurării unei activități profesionale, iar cumpărătorul îi comunică în mod expres sau în mod implicit un anumit scop pentru care cumpără mărfurile, există o condiție implicită ca mărfurile furnizate în temeiul contractului să fie în mod rezonabil adecvate scopului respectiv, indiferent dacă acesta este sau nu este scopul pentru care aceste mărfuri sunt furnizate în mod obișnuit, cu excepția cazului în care împrejurările indică faptul că cumpărătorul nu se bazează sau că nu este rezonabil ca acesta să se bazeze pe cunoștințele sau pe aprecierea vânzătorului.”

23. În temeiul articolului 55 din Legea din 1980, în cazul în care un cumpărător încheie un contract în calitate de consumator, condițiile implicite stabilite la articolul 14 nu pot fi excluse. Cu toate acestea, în cazul în care, la fel ca în speță, cumpărătorul nu este un consumator, dispozițiile articolului 14 pot fi reformulate, modificate sau complet excluse prin acordul părților.

24. În prezenta cauză, părțile contractante nu au reformulat, modificat sau exclus condițiile implicite stabilite la articolul 14 alineatele 2 și 4 din Legea din 1980, motiv pentru care High Court a apreciat că acestea fac parte din contract.

II – Situația de fapt și procedura în fața instanței naționale

25. James Elliott a formulat o acțiune împotriva Irish Asphalt privind încălcarea unui contract de furnizare de agregate, cunoscute în Irlanda drept Clause 804 și folosite inițial la construcția drumurilor și ca material de umplere de înaltă calitate pentru construcția clădirilor. James Elliott a utilizat acest agregat pentru construirea Centrului pentru Tineret din Ballymun, Dublin. Irish Asphalt a furnizat agregatul către James Elliott în perioada 27 august 2004-17 decembrie 2004, costul total al acestuia ridicându-se la 25 000 de euro plus TVA.

26. După finalizarea proiectului, au început să apară fisuri în podelele și în pereții imobilului de așa natură încât clădirea nu a putut fi folosită. James Elliott și-a asumat răspunderea, efectuând lucrări de reparație în valoare de cel puțin 1 550 000 de euro. Întrucât a apreciat că deteriorarea a fost cauzată de fenomenul cunoscut sub denumirea „dilatare a piritei”, pretins generat de prezența piritei în agregatul Clause 804 furnizat de Irish Asphalt, James Elliott a solicitat fără succes despăgubiri din partea acestei întreprinderi pentru încălcarea contractului.

27. La 13 iunie 2008, James Elliott a formulat o acțiune în despăgubire împotriva Irish Asphalt. Prin hotărârea din 25 mai 2011, High Court a apreciat că deteriorarea a fost cauzată de dilatarea piritei, ca urmare a prezenței piritei framboidale în agregatul furnizat de Irish Asphalt.

28. High Court a apreciat că contractul încheiat între cele două întreprinderi avea ca obiect furnizarea agregatului Clause 804 în conformitate cu specificațiile standardului irlandez pentru agregate (I.S. EN 13242:2002), care transpunea standardul EN 13242:2002. După examinarea probelor cu privire la o serie de încercări efectuate asupra agregatului prelevat din clădire în 2009, la cinci ani de la furnizarea și utilizarea sa la construirea acesteia, High Court a concluzionat că materialul nu respecta standardul din mai multe puncte de vedere, în special în ceea ce privește conținutul ridicat de sulf. Potrivit High Court, Irish Asphalt a încălcat contractul încheiat cu James Elliott, în temeiul căruia, conform articolului 14 alineatul 2 din Legea din 1980, trebuia să furnizeze un agregat de calitate vandabilă și adecvat scopului indicat furnizorului.

29. Irish Asphalt a atacat în fața Supreme Court (Curtea Supremă) hotărârea pronunțată de High Court, însă, cu ocazia soluționării apelului, a admis că deteriorarea clădirii a fost cauzată de fenomenul de dilatare a piritei. La 2 decembrie 2014, Supreme Court (Curtea Supremă) a pronunțat o hotărâre cu privire la aspectele care țin de dreptul național, respingând apelul și statuând că constatările High Court cu privire la conținutul de sulf erau susținute de elemente de probă, iar cele cu privire la situația de fapt erau întemeiate și nu se impunea reexaminarea lor.

30. Cu toate acestea, Supreme Court (Curtea Supremă) nu s-a pronunțat cu privire la aspectele apelului referitoare la aplicarea dreptului Uniunii, deoarece avea îndoieli referitoare la natura juridică a standardelor tehnice europene și posibilitatea invocării acestora în raporturile contractuale dintre particulari, la interpretarea standardului EN 13242:2002 și la obligația de notificare prealabilă a standardelor irlandeze privind vânzarea mărfurilor. Prin urmare, Supreme Court (Curtea Supremă) a decis să suspende procedura și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) a) În cazul în care clauzele unui contract de drept privat obligă o parte să furnizeze un produs fabricat conform unui standard național, adoptat în implementarea unui standard european elaborat în temeiul unui mandat acordat de Comisia Europeană în conformitate cu dispozițiile Directivei 89/106/CEE din 21 decembrie 1988 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la materialele de construcții, interpretarea standardului menționat este o problemă în privința căreia se poate solicita Curții de Justiție a Uniunii Europene să se pronunțe cu titlu preliminar în temeiul articolului 267 TFUE?
- b) În cazul în care răspunsul la prima întrebare litera (a) este afirmativ, standardul EN 13242:2002 impune ca respectarea sau încălcarea lui să fie dovedite numai prin încercări efectuate în conformitate cu standardele, care nu au fost elaborate în temeiul unui mandat, adoptate de CEN și menționate în standardul EN 13242:2002, realizate la data fabricării și/sau a furnizării, sau încălcarea standardului (și, în consecință, încălcarea contractului) poate fi dovedită prin încercări efectuate ulterior, dacă rezultatele acestor încercări probează în mod logic încălcarea standardului?
- 2) Atunci când este sesizată cu o acțiune privat privind încălcarea unui contract de drept în ceea ce privește un produs fabricat conform unui standard european elaborat în temeiul unui mandat acordat de Comisia Europeană în conformitate cu Directiva privind materialele de construcții, o instanță națională are obligația de a nu aplica dispozițiile dreptului național care implică cerințe în ceea ce privește caracterul vandabil și caracterul adecvat scopului sau calității, pentru motivul că fie cerințele prevăzute de lege, fie aplicarea lor creează standarde sau impun specificații sau cerințe tehnice care nu au fost notificate în conformitate cu dispozițiile Directivei 98/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice?
- 3) O instanță națională sesizată cu o acțiune privind încălcarea unui contract de drept privat, pretins rezultată din încălcarea unei cerințe privind caracterul vandabil sau îndeplinirea condițiilor de utilizare (prevăzută în mod implicit într-un contract dintre părți de o dispoziție legală care nu a fost modificată de părți sau la care acestea nu au renunțat), referitoare la un produs fabricat în conformitate cu standardul EN 13242:2002, are obligația de a prezuma că produsul este de calitate vandabilă și adecvat scopului său și, dacă răspunsul este afirmativ, o astfel de prezumție poate să fie răsturnată numai dacă se face dovada nerespectării standardului EN 13242:2002 prin încercări efectuate în conformitate cu încercările și protocoalele menționate în standardul EN 13242:2002, realizate la data furnizării produsului?
- 4) În cazul în care răspunsurile la prima întrebare litera a) și la a treia întrebare sunt afirmative, se prevede prin standardul EN 13242:2002 sau în temeiul acestuia o limită pentru conținutul total de sulf din agregate, astfel încât respectarea acestei limite să fie obligatorie, printre altele, pentru a se prezuma existența caracterului vandabil și îndeplinirea condițiilor de utilizare?
- 5) În cazul în care răspunsurile la prima [întrebare] litera a) și la a treia [întrebare] sunt, ambele, afirmative, este necesară dovada că produsul purta marcajul «CE» pentru a se putea invoca prezumția instituită în anexa ZA la standardul EN 13242:2002 și/sau la articolul 4 din Directiva privind materialele de construcții?”

31. Cererea de decizie preliminară a fost înregistrată pe rolul Curții la 30 decembrie 2014, iar în procedura scrisă au prezentat observații James Elliott, Irish Asphalt, Comisia și guvernul Irlandei.

32. La ședința publică, desfășurată la 19 noiembrie 2015, s-au prezentat și au formulat observații orale reprezentanții James Elliott, Irish Asphalt, Comisiei și Irlandei.

III – Analiza întrebărilor preliminare

33. În opinia noastră, admisibilitatea întrebărilor preliminare adresate de Supreme Court (Curtea Supremă) în prezenta cauză este evidentă. De fapt, doar Irlanda a susținut că litigiul dintre James Elliott și Irish Asphalt vizează o situație sau o relație comercială pur internă (nerespectarea unui contract încheiat între două întreprinderi irlandeze), circumscrisă Irlandei, ale cărei consecințe se determină în conformitate cu dreptul irlandez, motiv pentru care nu ar fi aplicabilă nicio normă juridică a Uniunii, a cărei validitate sau interpretare să ridice îndoieli.

34. Argumentul invocat de guvernul irlandez nu poate fi admis, deoarece, în acord cu Supreme Court (Curtea Supremă), considerăm că, pentru soluționarea litigiului, se impune interpretarea standardului EN 13242:2002, adoptat în conformitate cu Directivele 89/106 și 98/34 și inclus în standardul tehnic irlandez I.S. EN 13242:2002. Examinarea posibilei încălcări a contractului intră în sarcina Supreme Court, însă analiza cu privire la aceasta ar putea fi condiționată de interpretarea dreptului Uniunii, circumstanță în raport cu care Curtea consideră că are competența să răspundă cu titlu preliminar la întrebările adresate de instanțele naționale²³.

A – Prima întrebare preliminară litera a): competența Curții de a interpreta cu titlu preliminar standardele tehnice armonizate

35. Supreme Court (Curtea Supremă) dorește să afle dacă Curtea este competentă, în temeiul articolului 267 TFUE, să interpreteze cu titlu preliminar un standard tehnic armonizat. Admisibilitatea întrebării preliminare, precum și relevanța și utilitatea sa sunt evidente, cu atât mai mult cu cât, până în prezent, Curtea nu a avut ocazia să se pronunțe în mod direct cu privire la această chestiune.

36. Pentru a se oferi un răspuns, trebuie să se verifice dacă standardele tehnice armonizate ale CEN, adoptate în temeiul unui mandat acordat de Comisie și publicate în seria C a Jurnalului Oficial, pot fi calificate drept „acte adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii” în vederea formulării unor întrebări preliminare privind validitatea și interpretarea lor.

37. Prin observațiile prezentate, atât Comisia, cât și Irish Asphalt susțin că Curtea a răspuns deja la această întrebare în cauza Latchways și Eurosafe Solutions, însă considerăm că, dimpotrivă, în hotărârea respectivă, Curtea s-a limitat să statueze că dispozițiile standardului EN 795 privind dispozitivele de ancorare din clasa A1 nu intrau în domeniul de aplicare al Directivei 89/686, deoarece nu constituiau specificații tehnice armonizate pentru motivul că nu au fost acceptate de Comisie și au fost excluse expres de la publicarea în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Astfel, Curtea a apreciat că acestea nu făceau parte din dreptul Uniunii și că, prin urmare, nu era competentă să le interpreteze²⁴.

23 — A se vedea, de exemplu, Hotărârea Leur-Bloem (C-28/95, EU:C:1997:369, punctul 27).

24 — Cauza C-185/08, EU:C:2010:619, punctul 36.

38. În opinia noastră, din Hotărârea Latchways și Eurosafe Solutions nu se poate deduce, *a sensu contrario*, că Curtea ar fi constatat că este competentă dacă standardul EN 795 ar fi fost un standard tehnic armonizat, conform Directivei 89/686²⁵. Mai mult, cu acea ocazie, Curtea a refuzat să se pronunțe cu privire la natura juridică a standardelor armonizate²⁶, analiză pe care o considerăm indispensabilă pentru evaluarea posibilității ca acestea să facă obiectul întrebărilor preliminare.

39. În opinia Supreme Court (Curtea Supremă), prima întrebare pe care a adresat-o ar trebui să primească un răspuns negativ, deoarece standardul național care aplică un standard european elaborat de CEN, în temeiul unui mandat acordat de Comisie în conformitate cu Directiva 89/106, nu constituie un act adoptat de o instituție, un organ, un oficiu sau o agenție a Uniunii. James Elliott și Irlanda sunt de aceeași părere, invocând, în principal, două motive: pe de o parte, caracterul privat al CEN, iar pe de altă parte, caracterul neobligatoriu al standardelor tehnice armonizate. CEN este o asociație privată fără scop lucrativ, supusă dreptului belgian și formată din organisme de standardizare din 33 de țări europene, toate entități private, astfel încât nu poate fi calificată drept instituție, organ, oficiu sau agenție a Uniunii²⁷. Potrivit Irlandei, autonomia CEN nu este afectată de faptul că acesta elaborează standarde tehnice la cererea Comisiei, deoarece este liber să accepte sau să respingă mandatul acordat²⁸. În plus, respectarea standardelor tehnice armonizate ale CEN este voluntară și, potrivit James Elliott, dacă aplicarea lor ar fi analizată de instanțe, s-ar aduce atingere raționamentului armonizării legislațiilor prin intermediul directivelor noi abordări.

40. În opinia noastră, aceste argumente nu sunt convingătoare. Ne pronunțăm anticipat în sensul că răspunsul nostru la prima întrebare este afirmativ și că Curtea trebuie să se declare competentă să soluționeze întrebările preliminare privind interpretarea standardelor tehnice armonizate, precum cele din prezenta cauză. Acestea trebuie considerate „acte adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii”, în sensul articolului 267 TFUE.

41. Opinia noastră se bazează pe cele trei argumente prezentate în continuare: a) utilizarea directivelor noi abordări nu poate aduce atingere competenței Curții de a se pronunța cu titlu preliminar, b) Comisia exercită un control semnificativ asupra procedurii de elaborare a standardelor tehnice armonizate de CEN și c) funcționarea CEN ca organism de standardizare al Uniunii este condiționată de modul în care acționează acesta.

1. Utilizarea directivelor noi abordări nu poate aduce atingere competenței Curții de a se pronunța cu titlu preliminar

42. Directiva 89/106, care nu efectuează o armonizare exhaustivă și detaliată a specificațiilor tehnice ale materialelor de construcții, printre care și agregatele, are o legătură directă cu standardul EN 13242:2002. Directiva stabilește cerințele minime la care sunt supuse materialele de construcții astfel încât lucrările să fie sigure și transferă organismelor europene de standardizare sarcina stabilirii ulterioare a standardelor care includ specificațiile tehnice exacte pentru ca materialele respective să

25 — Directiva 89/686/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la echipamentul individual de protecție (JO L 399, p. 18, Ediție specială, 13/vol. 9, p. 214).

26 — Cauza C-185/08, EU:C:2010:619, punctul 35.

27 — Conform articolului 1 din statutul CEN, „Il est constitué une association internationale sans but lucratif (AISBL), avec le numéro d'entreprise 0415.455.651, régie par les lois coordonnées relatives aux associations sans but lucratif, aux associations internationales sans but lucratif et aux fondations”. Textul statutului CEN, aprobat de adunarea generală extraordinară din 22 iulie 2013, este disponibil în franceză, engleză și germană, versiunea franceză putând fi consultată la următoarea adresă: ftp://ftp.cencenelec.eu/CEN/AboutUs/Statutes/Statuts_CEN_FR_20140213.pdf

28 — Astfel cum prevede articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1025/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 (JO L 316, p. 12).

respecte cerințele de bază ale directivei. Aplicarea standardelor armonizate este voluntară, iar producătorul are posibilitatea de a utiliza alte specificații tehnice pentru a îndeplini cerințele respective. Cu toate acestea, produsele fabricate cu respectarea standardelor armonizate beneficiază de prezumția de conformitate cu cerințele esențiale prevăzute de Directiva 89/106²⁹.

43. Legiuitorul Uniunii utilizează metoda trimiterii la instrumentul de standardizare tehnică – întâlnită frecvent în sistemele de drept naționale și în dreptul internațional – pus la dispoziție de Uniune pentru a facilita realizarea pieței interne începând cu 1985³⁰. Conform acestei metode, Directiva 89/106 prevede doar elementele esențiale ale standardului armonizat aplicabil materialelor de construcții, standardele CEN constituind o completare necesară pentru a permite libera circulație a acestora pe piața internă.

44. În cazul în care Curtea, după cum este evident, este competentă să interpreteze cu titlu preliminar Directiva 89/106³¹, aceasta trebuie să aibă, în aceeași măsură, posibilitatea de a răspunde la întrebările preliminare cu privire la standardele tehnice armonizate care completează directiva menționată. În caz contrar, armonizarea materialelor de construcții ar deveni ineficientă, deoarece standardele tehnice armonizate (în acest caz, standardul EN 13242:2002) ar putea fi interpretate în mod divergent în diferitele state membre.

45. Utilizarea „noii abordări” în directivele de armonizare nu poate implica o limitare a competenței Curții în ceea ce privește interpretarea cu titlu preliminar a ansamblului de standarde armonizate (și anume, directiva și standardele tehnice armonizate care o completează) aplicabil în domeniul producției și al comercializării unui anumit bun. Dacă, în cazul unei directive de armonizare exhaustive, competența Curții de a se pronunța cu titlu preliminar se extinde asupra tuturor standardelor armonizate privind produsul în litigiu, aceeași soluție trebuie să se aplice și în cazul directivelor noi abordări, a căror utilizare nu poate aduce atingere competenței Curții.

2. Comisia exercită un control semnificativ asupra procedurii de elaborare a standardelor tehnice armonizate de CEN

46. Tehnica legislativă de trimitere la standardizarea europeană este reglementată de legiuitorul Uniunii atât în mod general, cât și în mod specific, în fiecare directivă în care este utilizată. Reglementarea generală a fost inclusă inițial în Directiva 83/189, iar ulterior în Directiva 98/34, care a fost înlocuită recent prin Directiva 2015/1535. În ceea ce privește materialele de construcții, reglementarea specifică figura în Directiva 89/106, care a fost înlocuită ulterior prin Regulamentul nr. 305/2011. Prin urmare, aceasta nu este o situație de standardizare tehnică pur privată, efectuată la inițiativa CEN și fără legătură cu dreptul Uniunii. Dimpotrivă, există un control exercitat de Comisie asupra procedurii de elaborare a standardelor tehnice armonizate aflată în sarcina CEN care se concretizează în mai multe elemente pe care le vom prezenta în continuare.

47. În primul rând, un standard tehnic armonizat este redactat întotdeauna pe baza unui mandat acordat CEN de către Comisie. Standardul EN 13242:2002 are la bază Mandatul M/125.

29 — A se vedea, pentru mai multe detalii, Comisia europeană, *Ghidul privind punerea în aplicare a directivelor elaborate pe baza dispozițiilor noi abordări și a abordării globale*, 2000.

30 — A se vedea în acest sens Álvarez García, V., *Industria*, Iustel, Madrid, 2010, Aubry, H., Brunet, A., Peraldi Leneuf, F., *La normalisation en France et dans l'Union européenne*, Presses universitaires d'Aix-Marseille, 2012, Scheppel, H., *The Constitution of Private Governance: Products Standards in the Regulation of Integrating Markets*, Hart Publishing, Oxford, 2015.

31 — A se vedea printre altele Hotărârile Comisia/Portugalia (C-432/03, EU:C:2005:669), Comisia/Belgia (C-227/06, EU:C:2008:160), Ascafor și Asidac (C-484/10, EU:C:2012:113) și Elenca (C-385/10, EU:C:2012:634).

48. Directiva 89/106 prevede la articolul 4 alineatul (2) și la articolul 7 alineatul (1) că prin „standarde armonizate” se înțeleg specificațiile tehnice adoptate de CEN sau de Comitetul european pentru standardizare electrotehnică (denumit în continuare „Cenelec”) sau de către aceste două organisme, „având mandatul Comisiei dat în conformitate cu Directiva 83/189 pe baza unui aviz emis de către comitetul menționat la articolul 19 și în conformitate cu orientările generale privind cooperarea între Comisie și aceste două organisme, semnate la 13 noiembrie 1984”. Prin urmare, o normă armonizată a CEN nu poate exista în lipsa unui mandat care să conțină elementele de bază ce trebuie avute în vedere de CEN la elaborarea standardului tehnic armonizat.

49. Prin urmare, CEN nu ar fi adoptat standardul EN 13242:2002 în lipsa Mandatului M/125. Cu toate că CEN elaborează, de asemenea, standarde tehnice europene din proprie inițiativă, acestea nu au caracter de standarde armonizate asociate cu o directivă, iar produsele care le respectă nu beneficiază de prezumția de conformitate cu directiva și nici de libera circulație³². Acesta este cazul standardului EN 795, care a făcut obiectul cauzei Latchways și Eurosafe Solutions³³ și care, din pricina faptului că nu avea legătură cu dreptul Uniunii, a determinat Curtea să constate că nu este competentă cu privire la interpretarea sa cu titlu preliminar.

50. În al doilea rând, se impune publicarea referinței la standardele tehnice armonizate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, astfel cum prevede articolul 7 alineatul (3) din Directiva 89/106, drept cerință pentru ca acestea să poată avea efectul principal atribuit de directivă, și anume, prezumția că respectarea lor implică compatibilitatea cu însăși directiva și asigură libera circulație a produsului pe teritoriul Uniunii.

51. Desigur, în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* este redată doar referința la standardul armonizat, iar nu și conținutul său integral. Standardele tehnice armonizate sunt elaborate de CEN în engleză, în franceză și în germană, versiunile naționale fiind redactate și vândute celor interesați de către organismele naționale de standardizare din cadrul CEN. Aceste organisme naționale sunt titulare ale drepturilor de proprietate intelectuală asupra respectivelor versiuni naționale ale standardului tehnic armonizat, care sunt distribuite contra cost, aspect care a condus la o jurisprudență divergentă în unele state membre în ceea ce privește necesitatea de a publica în mod oficial standardele tehnice naționale atunci când legiuitorii fac trimitere la ele³⁴. În ceea ce privește prezenta cerere de decizie preliminară, considerăm că nu este necesară analiza în detaliu a importante probleme dacă se impune publicarea oficială completă a standardelor tehnice armonizate pentru a produce efecte juridice³⁵ și pentru ca principiul publicității standardelor să fie respectat. Această cerință ar avea un impact semnificativ asupra sistemului european de standardizare, în special asupra vânzării standardelor tehnice armonizate de către organismele naționale de standardizare.

32 — Conform datelor furnizate de Comisie, procentul de standarde armonizate dintre standardele tehnice europene adoptate de CEN, de Cenelec și de European Telecommunications Standards Institute (denumit în continuare „ETSI”) a crescut de la 3,55% în 1989 la 20% în 2009 [SEC(2011) 671 final, p. 6].

33 — Cauza C-185/08, EU:C:2010:619.

34 — Bundesgerichtshof din Germania (BGH, 30 iunie 1983, GRUG 1984, p. 117-119) și Bundesverfassungsgericht (BVerfGE, 29 iulie 1998, ZUM 1998, p. 926) au considerat că standardele tehnice elaborate de Institutul german de standardizare (Deutsches Institut für Normung, „DIN”) nu se întemeiau pe drepturi de proprietate intelectuală și trebuiau publicate. Hoge Raad (Curtea Supremă) din Țările de Jos (Hoge Raad, 22 iunie 2012, LNJ:BW0393) a apreciat în cauza *Knooble* că standardele tehnice elaborate de Institutul de standardizare olandez (Nederlands Normalisatie Instituut, „NEN”) erau, în schimb, întemeiate pe aceste drepturi și publicarea lor oficială un era obligatorie. A se vedea analiza lui Van Gestel, și a lui R., Micklitz, H.-W., „European integration through standardization: How judicial review is breaking down the club house of private standardization bodies”, în *Common Market Law Review*, 2013, nr. 1, p. 145-182.

35 — În recenta Hotărâre Balázs (C-251/14, EU:C:2015:687, punctul 54), Curtea a interpretat articolul 1 alineatul (6) din Directiva 98/34 în sensul că nu impune ca un standard în sensul acestei dispoziții să fie disponibil în limba oficială a statului membru în cauză. În această cauză, era vorba despre standardul maghiar MSZ EN 590:2009 cu privire la specificația punctului de aprindere a motorinei, care avea ca obiect transpunerea standardului european EN 590:2009 și care a dobândit caracter obligatoriu în dreptul maghiar în temeiul articolului 110 alineatul 13 din Legea privind accizele. Standardul național MSZ EN 590:2009 nu era disponibil în maghiară, ci doar în engleză.

52. Obligația de publicare a referinței standardului armonizat în Jurnalul Oficial presupune ca Comisia să verifice conținutul său, pentru a stabili dacă respectă mandatul acordat CEN, precum și directiva. Articolul 5 din Directiva 89/106 prevede această obligație într-un mod oarecum mai neclar, însă articolul 10 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1025/2012, precum și articolul 17 alineatul (5) din Regulamentul nr. 305/2011, aplicabil în prezent materialelor de construcții, sunt lipsite de ambiguitate. Decizia de publicare adoptată de Comisie produce efecte juridice și, prin urmare, reprezintă un act împotriva căruia se poate formula acțiune în anulare³⁶.

53. În al treilea rând, Comisia și statele membre au posibilitatea ca, în temeiul articolului 5 din Directiva 89/106, să formuleze obiecții cu privire la standardul elaborat de CEN, dacă consideră că acesta nu respectă cerințele prevăzute de directivă sau mandatul Comisiei. Obiecția formulată poate împiedica publicarea standardului armonizat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau poate presupune retragerea ulterioară a publicării sale, dacă are loc *a posteriori*. În acest caz, standardul tehnic al CEN nu generează prezumția de conformitate a unui produs cu directiva.

54. Având în vedere diferențele dintre directivele noi abordări cu privire la procedura referitoare la obiecțiile asupra standardelor tehnice armonizate, aceasta a fost reglementată în mod uniform la articolul 11 din Regulamentul nr. 1025/2012³⁷. În prezent, există un control *ex ante* efectuat de Comisie înainte de publicarea standardelor. Obiecțiile formale pot fi prezentate de statele membre și de Parlamentul European, însă nu și de Comisie, care verifică standardul tehnic armonizat în mod obligatoriu în vederea publicării referinței sale. Asemenea deciziilor privind publicarea normelor tehnice armonizate, deciziile Comisiei referitoare la obiecțiile formale asupra standardelor respective, formulate de statele membre sau de Parlamentul European, reprezintă acte juridice care pot fi atacate cu acțiune în anulare³⁸.

36 — Articolul 10 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1025/2012 prevede că, „[i]n cazul în care un standard armonizat satisface cerințele pe care le vizează și care sunt prevăzute în actul legislativ de armonizare aplicabil al Uniunii, Comisia publică fără întârziere o referință la standardul respectiv în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau prin alte mijloace în conformitate cu condițiile prevăzute în actul legislativ de armonizare aplicabil al Uniunii”. În același sens, articolul 17 alineatul (5) din Regulamentul nr. 305/2011 prevede în mod clar că „Comisia evaluează conformitatea standardelor armonizate stabilite de către organismele europene de standardizare cu mandatele relevante. Comisia publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* lista referințelor standardelor armonizate care sunt conforme cu mandatele relevante”. A se vedea Schepel, H., „The new approach to the New Approach: The juridification of harmonized standards in EU law”, în *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 2013, nr. 4, p. 531.

37 — Articolul 11 din Regulamentul nr. 1025/2012 prevede, cu privire la obiecțiile formale asupra standardelor armonizate:

„(1)

Atunci când un stat membru sau Parlamentul European consideră că un standard armonizat nu satisface în întregime cerințele pe care le vizează și care sunt stabilite în legislația de armonizare relevantă a Uniunii, instituția care formulează obiecția informează Comisia în acest sens, prezentând o explicație detaliată, iar Comisia decide, după consultarea comitetului instituit prin actul legislativ de armonizare aplicabil al Uniunii, în cazul în care acest comitet există, sau după consultarea sub alte forme a experților de la nivel sectorial, următoarele:

(a) să publice, să nu publice sau să publice parțial referințele la standardul armonizat respectiv în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*;

(b) să mențină sau să mențină parțial referințele la standardul armonizat respectiv în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau să le retragă din acesta.

(2) Comisia publică pe site-ul său internet informații privind standardele armonizate care au făcut obiectul deciziei menționate la alineatul (1).

(3) Comisia informează organizația de standardizare europeană în cauză cu privire la decizia menționată la alineatul (1) și, după caz, solicită revizuirea standardelor armonizate respective.

[...]”

38 — A se vedea Hotărârea Schmoltd și alții/Comisia (C-342/04 P, EU:C:2005:562), prin care Curtea a constatat lipsa calității procesuale active a reclamantilor în acel caz în ceea ce privește solicitarea anulării Deciziei 2003/312/CE a Comisiei din 9 aprilie 2003 privind publicarea referinței standardelor referitoare la produse termoizolante, geotextile, sisteme fixe de luptă împotriva incendiilor și plăci de ipsos, în conformitate cu Directiva 89/106/CEE a Consiliului (JO L 114, p. 50, Ediție specială, 13/vol. 39, p. 165), prin intermediul căreia respingea obiecția formulată de Republica Federală Germania în conformitate cu articolul 5 alineatul (1) din directiva respectivă, cu privire la aceste zece standarde ale CEN referitoare la produse termoizolante, și anume cele cu numerele EN 13162:2001-EN 13171:2001.

55. Atât posibilitatea statelor membre și a Parlamentului European de a formula obiecții formale, cât și modul în care acționează Comisia înainte de publicarea standardelor tehnice armonizate indică faptul că este vorba despre o situație de delegare normativă „controlată” către un organism privat de standardizare³⁹.

3. Funcționarea CEN ca organism de standardizare este condiționată de Uniunea Europeană

56. După cum am arătat deja, CEN este un organism privat de standardizare, supus dreptului belgian și compus din organisme naționale ale statelor membre ale Uniunii Europene și ale AELS. Structura și funcționarea sa sunt similare celor ale majorității organismelor de standardizare, cu specificitățile care provin din caracterul său transnațional⁴⁰. Caracterul privat al CEN este pe deplin evident atunci când elaborează standarde europene nearmonizate, însă acesta acționează în mod diferit în situațiile în care activitatea sa este direcționată spre îndeplinirea mandatelor acordate de Comisie pentru elaborarea standardelor armonizate.

57. Activitatea CEN referitoare la standardele tehnice armonizate se bazează pe cooperarea cu Comisia, reglementată printr-un acord redat în orientări generale, care sunt reînnoite periodic⁴¹. Acestea evidențiază importanța standardizării pentru politica europeană și pentru libera circulație a mărfurilor și a serviciilor, precum și pentru îmbunătățirea concurenței dintre producătorii europeni⁴². În acest scop, se stabilesc anumite principii comune care reglementează raporturile și cooperarea dintre acestea, în temeiul cărora organismele de standardizare își asumă sarcina de a elabora standarde care să răspundă cel mai bine intereselor Uniunii. Pe de altă parte, Comisia se angajează să sprijine și să se implice în activitatea acestor organisme.

58. În plus, Comisia sprijină financiar CEN pentru redactarea standardelor tehnice armonizate. Decizia nr. 1673/2006/CE⁴³ prevede contribuția Uniunii la finanțarea standardizării europene cu scopul de a asigura că standardele europene armonizate sunt elaborate și revizuite ținându-se seama de obiectivele, de reglementarea și de politicile Uniunii. Numărul standardelor armonizate pe care Comisia le solicită CEN și celorlalte organisme este limitat și reprezintă un procent redus din totalul standardelor elaborate. Industria își asumă în cea mai mare parte costul standardizării, astfel încât solicitarea sprijinului CEN de către Uniunea Europeană constituie o opțiune „rentabilă din punct de vedere economic”, fiind exclusă ideea creării unei agenții executive pentru adoptarea standardelor tehnice impuse de directivele noii abordări⁴⁴.

39 — Ne limităm să subliniem în acest context îndoielele anumitor autori cu privire la compatibilitatea cu jurisprudența Meroni a utilizării de către legiuitorul Uniunii a metodelor de trimitere la standardele tehnice armonizate în cadrul directivelor noii abordări. A se vedea Hofmann, H., Rowe, G., Türk, A., *Administrative Law and Policy of the European Union*, Oxford University Press, 2011, p. 598-600.

40 — Majoritatea organismelor de standardizare respectă principiile de standardizare prevăzute în anexa 3 la Acordul OMC privind barierele tehnice în calea comerțului, care figurează în Codul de bună practică pentru elaborarea, adoptarea și aplicarea standardelor. Text disponibil la http://www.wto.org/spanish/docs_s/legal_s/17-tbt_s.htm#ann3. Articolele 2 și 5 din Acordul BTC și anexa 3 au fost elaborate prin Decizia Comitetului BTC privind principiile elaborării standardelor, a ghidurilor și a recomandărilor internaționale în conformitate cu articolele 2 și 5 și cu anexa 3 la acord, *G/TBT/9*, 13 noiembrie 2000. Aceste principii fundamentale sunt: transparență, deschidere, imparțialitate, consens, eficacitate, relevanță și coerență.

41 — Orientările generale privind cooperarea dintre CEN, CENELEC și ETSI și Comisia Europeană și Asociația Europeană a Liberului Schimb din 28 martie 2003 (JO C 91, p. 7). Primele orientări au fost aprobate la 13 noiembrie 1985.

42 — A se vedea documentul COM(2011) 311 final, care conține Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul și Comitetul Economic și Social European, intitulată „O viziune strategică pentru standardele europene: avansând în direcția îmbunătățirii și accelerării creșterii durabile a economiei europene până în 2020”.

43 — Decizia nr. 1673/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 2006 privind finanțarea standardizării europene (JO L 315, p. 9, Ediție specială, 13/vol. 54, p. 255). Această decizie a fost abrogată, iar dispozițiile sale au fost incluse în articolele 15-19 din Regulamentul nr. 1025/2012.

44 — Această opțiune a fost exclusă în mod expres pe durata lucrărilor pregătitoare pentru Regulamentul nr. 1025/2012. A se vedea documentul SEC(2011) 671 final, p. 24.

59. Caracterul privat al organismelor de standardizare (în acest caz, CEN) nu presupune că activitatea lor nu are legătură cu dreptul Uniunii. Curtea a statuat în Hotărârea Fra.bo⁴⁵ că articolul 34 TFUE se aplică activităților de standardizare și de certificare ale unui organism privat atunci când, conform legislației naționale, produsele certificate de un astfel de organism sunt considerate conforme cu dreptul național, iar aceasta are drept efect crearea de obstacole în calea comercializării produselor care nu sunt certificate de organismul menționat.

60. Întrucât Curtea nu a ezitat să analizeze compatibilitatea cu dreptul Uniunii (în concret, cu interdicția privind măsurile cu efect echivalent unor restricții cantitative) a activităților unui organism național de standardizare asociate cu o reglementare națională, *a fortiori*, aceasta trebuie să fie competentă să se pronunțe cu titlu preliminar cu privire la compatibilitatea cu acea interdicție a standardelor tehnice armonizate adoptate de CEN și să le interpreteze împreună cu directiva care face trimitere la ele.

61. Ca argument final, competența Curții de a interpreta acest tip de standarde tehnice se impune, în opinia noastră, având în vedere flexibilitatea de care aceasta a dat dovadă prin soluționarea întrebărilor preliminare privind diverse acte care produc efecte juridice, altele decât regulamentele, directivele și deciziile. De exemplu, în Hotărârea Grimaldi⁴⁶, în ceea ce privește o recomandare adoptată în conformitate cu Tratatul CEE, Curtea a subliniat că „articolul 177 atribuie Curții competența de a se pronunța cu titlu preliminar asupra validității și interpretării actelor adoptate de instituțiile Comunității, fără nicio excepție”⁴⁷. Curtea a aplicat recent aceeași abordare flexibilă în cauza Gauweiler și alții, atunci când a răspuns cu titlu preliminar la întrebările adresate de Curtea Constituțională germană cu privire la programul TMD („Outright Monetary Transactions”, tranzacții monetare definitive), care reprezenta un act cu caracteristici atipice⁴⁸.

62. În sfârșit, considerăm că standardul EN 13242:2002, elaborat în temeiul Mandatului M/125 adoptat de Comisie în conformitate cu Directiva 89/106 și cu Directiva 98/34, produce efecte juridice pe piața internă și că interpretarea sa intră în sarcina Curții. În particular, conformitatea unui produs (agregat pentru construcții) cu standardul armonizat generează prezumția că acesta respectă cerințele prevăzute de Directiva 89/106, facilitându-se astfel comercializarea sa neîngrădită pe piața internă.

63. Având în vedere aceste argumente, propunem Curții să răspundă la prima întrebare preliminară litera a) astfel: în cazul în care clauzele unui contract privat impun uneia dintre părți să furnizeze un produs fabricat în conformitate cu un standard tehnic național, care a fost adoptat cu respectarea unui standard tehnic armonizat aprobat de CEN în temeiul mandatului acordat de Comisie, Curtea este competentă să se pronunțe cu titlu preliminar cu privire la interpretarea respectivului standard tehnic armonizat.

45 — Cauza C-171/11 (EU:C:2012:453), punctul 32. În acea cauză, era vorba despre un organism privat german de standardizare, care elabora standarde tehnice în sectorul gazului și al apei, conform unei scheme asemănătoare celei prevăzute de directivele noii abordări, cu alte cuvinte, organismul german elaborase standardul tehnic W534, iar legislația germană prevedea că produsele utilizate pentru montarea, extinderea, modificarea și întreținerea instalației clienților care sunt bransați la alimentarea publică cu apă se presupune că sunt conforme normelor tehnologice recunoscute dacă a fost respectat standardul tehnic W534. În acel context, potrivit prezentării făcute de instanța de trimitere, reglementarea cuprinsă la articolul 12 alineatul 4 din AVBWasserV ar fi avut drept consecință faptul că este practic imposibilă distribuția în Germania a țevilor și a produselor conexe pentru alimentarea cu apă potabilă fără o certificare DVGW corespunzătoare, care să ateste respectarea standardului tehnic.

46 — Cauza C-322/88, EU:C:1989:646, punctul 8. În același sens, Hotărârea Deutsche Shell (C-188/91, EU:C:1993:24, punctul 18).

47 — Potrivit avocatului general Ruiz Jarabo Colomer, Curtea a confirmat propria competență de interpretare, pe calea întrebărilor preliminare, a instrumentelor de *soft law* adoptate în conformitate cu tratatul, indicând că aceste acte nu sunt lipsite de efecte juridice, iar instanțele naționale sunt, prin urmare, ținute să le „ia în considerare” în vederea soluționării litigiilor cu care sunt sesizate, în special în cazul în care clarifică interpretarea unor dispoziții de drept intern instituite pentru asigurarea punerii în aplicare a actelor în cauză sau în cazul în care completează dispoziții de dreptul Uniunii cu caracter obligatoriu. A se vedea Concluziile avocatului general Ruiz-Jarabo Colomer prezentate în cauza Lodato & C. (C-415/07, EU:C:2008:658, punctul 34).

48 — Cauza C-62/14, EU:C:2015:400, și Concluziile avocatului general Cruz Villalón prezentate în cauza C-62/14, EU:C:2015:7, punctele 73-80.

B – *Prima întrebare preliminară litera b): metode de verificare a respectării standardului armonizat EN 13242:2002*

64. Supreme Court (Curtea Supremă) dorește să afle dacă standardul EN 13242:2002 impune dovedirea respectării sale: a) exclusiv prin metodele de evaluare a conformității menționate în standard și utilizate la momentul fabricării sau al furnizării produsului sau b) prin alte metode de evaluare utilizate ulterior, atunci când performanțele sale indică în mod evident încălcarea standardului respectiv.

65. În opinia Supreme Court (Curtea Supremă), respectarea sau încălcarea standardului EN 13242:2002 poate fi determinată la momentul fabricării sau al furnizării produsului, însă și pe durata de viață rezonabilă utilă a acestuia, prin utilizarea oricărei metode logice de verificare. James Elliott, Irlanda și Comisia împărtășesc acest raționament, în timp ce Irish Asphalt consideră că standardul EN 13242:2002 permite doar utilizarea metodei de verificare la care face referire și numai la momentul fabricării sau al furnizării produsului.

66. În temeiul Mandatului M/125 (capitolul II punctul 9), CEN avea sarcina de a menționa în cuprinsul standardului armonizat metoda sau metodele de încercare aplicate pentru stabilirea caracteristicilor unui produs și a conformității sale cu specificațiile tehnice ale standardului. Capitolul III punctul 2 prevedea, în același sens, că „standardul armonizat va conține [...] metodele (de calcul, de încercare sau altele) sau o trimitere la un standard care conține metodele pentru determinarea unor astfel de caracteristici”.

67. Standardul EN 13242:2002 menționează la punctul 6 metodele de încercare necesare pentru aplicarea sa, făcând trimitere la cele prevăzute în diferite standarde europene nearmonizate ale CEN (în concret, standardele EN 1097-2:1998, EN 1367-2 și EN 1744-1:1998)⁴⁹. Prin urmare, este vorba despre un caz de includere prin trimiterea conținutului unor standarde tehnice europene nearmonizate la un standard tehnic armonizat. Aceasta este o practică comună în domeniul standardizării tehnice a sectorului construcțiilor, întrucât, în acest sector, stabilirea metodelor de evaluare a performanțelor produselor este mult mai importantă pentru securitatea construcțiilor decât caracteristicile acestora⁵⁰.

68. Fără a fi necesară o analiză mai detaliată a acestui tip de trimiteri, considerăm că este clar că utilizarea metodelor de încercare, care este voluntară, facilitează verificarea respectării specificațiilor tehnice ale standardului armonizat la momentul comercializării sau al furnizării unui produs, ceea ce permite recunoașterea prezumției de conformitate cu Directiva 89/106 și a libertății de circulație. Această verificare ar putea fi efectuată prin intermediul altor tipuri de încercări valide din punct de vedere tehnic, neexistând limite impuse de standardul EN 13242:2002 în acest sens.

69. În plus, considerăm că materialele de construcții (agregatele, în prezenta cauză) pot fi supuse la diverse încercări pentru a face dovada respectării specificațiilor tehnice ale standardului EN 13242:2002, nu doar la momentul comercializării lor de către producător, ci, de asemenea, în timpul duratei de viață utile din punct de vedere economic a acestora, astfel cum reiese din articolul 3 alineatul (1) din Directiva 89/106, conform căruia cerințele esențiale stabilite de directivă au efect asupra produselor și trebuie respectate pe parcursul „unei durate de viață rezonabile din punct de vedere economic”.

49 — Standardul EN 1097-2:1998 – Încercări pentru determinarea caracteristicilor mecanice și fizice ale agregatelor. Partea a 2-a: Metode pentru determinarea rezistenței la fragmentare, EN 1367-2 – Încercări pentru determinarea caracteristicilor termice și de alterabilitate ale agregatelor. Partea a 2-a: Încercări cu sulfat de magneziu și standardul EN 1744-1:1998 – Încercări pentru determinarea proprietăților chimice ale agregatelor. Partea 1: Analiză chimică.

50 — Articolul 17 alineatul (3) din Regulamentul nr. 305/2011.

70. Clauza de salvagardare prevăzută la articolul 21 din Directiva 89/106 conduce la același rezultat, deoarece un stat membru poate retrage de pe piață un produs a cărui conformitate cu directiva a fost constatată anterior doar în cazul în care efectuează încercări ulterioare asupra produsului și observă că, într-adevăr, acesta nu respectă cerințele esențiale privind siguranța prevăzute de directivă. Dacă testele de conformitate pot fi efectuate doar la momentul comercializării inițiale a produsului, producătorul ar deține un control aproape absolut asupra acestuia, având în vedere costul economic pe care l-ar presupune pentru cumpărător efectuarea respectivelor încercări asupra bunurilor achiziționate. Prezumția de conformitate cu Directiva 89/106, inițial *iuris tantum*, ar deveni aproape irefutabilă, astfel cum susține James Elliott în observațiile sale.

71. Așadar, propunem ca la prima întrebare preliminară litera b) să se răspundă astfel: standardul armonizat EN 13242:2002 trebuie interpretat în sensul că permite dovedirea nerespectării specificațiilor sale tehnice prin alte metode de încercare decât cele prevăzute expres în acesta, putând fi utilizate oricare dintre ele în orice moment al duratei de viață utile din punct de vedere economic a produsului.

C – A treia întrebare preliminară: prezumția îndeplinirii condițiilor de utilizare de către produsele conforme cu Directiva 89/106

72. Prin intermediul celei de a treia întrebări, Supreme Court (Curtea Supremă) dorește să afle dacă prezumția îndeplinirii condițiilor de utilizare a unui material de construcții, care reiese din articolul 4 alineatul (2) din Directiva 89/106, este obligatorie și pentru stabilirea calității comerciale a materialului respectiv, în cazul în care aceasta este impusă în temeiul unei reglementări naționale general aplicabile vânzării de bunuri.

73. Toți intervenienții în procedură, cu excepția Irish Asphalt, propun să se răspundă negativ la această întrebare, abordare pe care o susținem și noi. Prezumția îndeplinirii condițiilor de utilizare, prevăzută la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 89/106, este validă în contextul reglementării respective a Uniunii și în ceea ce privește comercializarea produsului pe piața internă fără bariere tehnice. În mod logic, Curtea este competentă să interpreteze prezumția menționată și toate dispozițiile Directivei 89/106 referitoare la aceasta. Totuși, prezumția nu poate fi extrapolată și nici utilizată pentru determinarea calității comerciale a unui material de construcții, dacă este vorba despre aplicarea în ceea ce privește raporturile comerciale a unei reglementări naționale precum cea din domeniul vânzării de bunuri în Irlanda.

74. Curtea nu are competența să se pronunțe cu titlu preliminar cu privire la normele naționale și, prin urmare, la elementele de evaluare a calității comerciale a mărfurilor în conformitate cu dreptul național în temeiul căruia instanțele trebuie să se pronunțe cu privire la nerespectarea unor obligații derivate din contracte private.

75. Prin urmare, propunem Curții să răspundă la a treia întrebare preliminară astfel: prezumția de îndeplinire a condițiilor de utilizare a materialelor de construcții, prevăzută de Directiva 89/106 în scopul facilitării liberei circulații a acestora pe piața internă, nu poate servi pentru evaluarea calității comerciale a acestora, în sensul aplicării unei legislații naționale care reglementează vânzarea de bunuri.

D – A patra întrebare preliminară: conținutul maxim de sulf prevăzut de standardul armonizat EN 13242:2002

76. Prin intermediul celei de a patra întrebări, Supreme Court (Curtea Supremă) dorește să afle dacă standardul EN 13242:2002 prevede (sau permite să se prevadă, în temeiul său) o limită în ceea ce privește conținutul total de sulf din agregate drept cerință care trebuie respectată pentru recunoașterea prezumției de îndeplinire a condițiilor de utilizare.

77. În principiu, răspunsul la această întrebare este negativ. Capitolul 6 punctul 3 din standardul EN 13242:2002 prevede obligația de a declara conținutul total de sulf din agregate, însă nu stabilește o limită maximă de 1 % a acestei substanțe. Tabelul nr. 13, la care face trimitere capitolul 6 punctul 3, vizează „Agregatele, altele decât zgura de furnal răcită în aer” (agregate în discuție în prezenta cauză) și prevede că conținutul de sulf din acestea poate fi mai puțin sau mai mult de 1 %. În opinia noastră, acest alineat este lipsit de ambiguități.

78. În anul 2004, NSAI a publicat un ghid pentru utilizarea I.S. EN 13242:2002 pe baza notei 3 din capitolul 6 punctul 1 din standardul EN 13242:2002, care, în ceea ce privește întrebunțările specifice ale agregatelor, face trimitere la dispozițiile naționale din statul în care sunt utilizate acestea. În ghidul respectiv, conținutul total de sulf din agregatele în cauză este limitat la 1 %. Cu toate acestea, considerăm că nota 3, menționată anterior, nu permite fixarea acestei limite absolute.

79. În opinia noastră, standardul tehnic național care transpune un standard tehnic armonizat al CEN nu poate deroga de la acesta din urmă. Dacă standardul EN 13242:2002 nu prevede o limită maximă în ceea ce privește cantitatea de sulf prezentă în agregate, organismul de standardizare al unui stat membru nu poate impune o limită absolută de 1 %. Această obligație ar fi contrară efectului util al standardului armonizat, care ar putea fi aplicat în mod diferit în statele membre, aducând astfel atingere obiectivului Directivei 89/106, și anume, promovarea liberei circulații a materialelor de construcții pe piața internă. Articolul 17 alineatul (5) din Regulamentul nr. 305/2011 prevede în mod clar că: „standardele naționale aflate în conflict sunt retrase, iar statele membre anulează valabilitatea tuturor dispozițiilor naționale aflate în conflict”.

80. Prin urmare, propunem următorul răspuns pentru cea de a patra întrebare: standardul armonizat EN 13242:2002 nu prevede o limită de 1 % a conținutului total de sulf din agregate, fiind necesară înlăturarea oricărui standard tehnic național contrar.

E – A cincea întrebare preliminară: utilizarea marcajului „CE”

81. Supreme Court (Curtea Supremă) dorește să afle, de asemenea, dacă este necesar să se demonstreze că produsul poartă marcajul „CE” pentru a se putea beneficia de prezumția prevăzută de anexa ZA la standardul EN 13242:2002 sau de articolul 4 din Directiva 89/106. Prin urmare, trebuie stabilit dacă marcajul „CE” reprezintă o condiție pentru a aplica prezumția de conformitate cu Directiva 89/106 în ceea ce privește agregatele sau dacă, dimpotrivă, marcajul respectiv constituie doar o dovadă a respectării cerințelor prevăzute de directivă.

82. Contrar observațiilor prezentate de Irlanda și de James Elliott, considerăm că marcajul „CE” reprezintă un simplu mijloc de verificare a îndeplinirii cerințelor esențiale prevăzute de Directiva 89/106, iar nu o condiție pentru dovedirea acesteia. Conform articolului 4 alineatul (2) din Directiva 89/106, marcajul „CE” atestă că un produs este conform cu standardele naționale care transpun standardele armonizate și că acesta îndeplinește condițiile de utilizare⁵¹. Conform alineatului (6) al

51 — Conform articolului 4 alineatul (2) din Directiva 89/106, marcajul „CE” atestă, de asemenea, că un produs este conform cu un acord tehnic european eliberat în conformitate cu dispozițiile capitolului III din Directiva 89/106, precum și cu specificațiile tehnice naționale notificate inițial Comisiei, în lipsa unor standarde armonizate.

aceluiași articol, marcajul „CE” presupune că produsele răspund cerințelor formulate la alineatele (2) și (4) ale articolului 4, răspunderea aplicării marcajului CE revenindu-i fabricantului sau reprezentantului autorizat al acestuia, cu toate că articolul 15 impune statelor membre obligația de a supraveghea utilizarea corectă a marcajului „CE” și le permite să interzică utilizarea sa atunci când se constată că a fost aplicat arbitrar pe un produs care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește cerințele prevăzute de Directiva 89/106. În sfârșit, Curtea a statuat că un stat membru nu poate impune un marcaj național adițional în cazul materialelor de construcții care utilizează și poartă în mod corespunzător marcajul „CE”, sub pretextul că standardele armonizate sunt incomplete⁵².

83. Așadar, marcajul „CE” este o declarație efectuată de persoana fizică sau juridică responsabilă cu aplicarea sa în sensul că produsul este conform cu dispozițiile aplicabile ale Directivei 89/106 și ale standardului EN 13242:2002 și că a făcut obiectul procedurilor relevante de evaluare. Fabricantul este responsabil, în ultimă instanță, să asigure conformitatea produsului cu directiva și să aplice marcajul „CE” la finalizarea procedurii pentru evaluarea conformității sale. Prin urmare, marcajul „CE” reprezintă doar o modalitate de informare cu privire la faptul că agregatele respectă cerințele prevăzute de Directiva 89/106 și de standardul EN 13242:2002, în vederea facilitării comercializării acestora⁵³.

84. Prin reglementarea generală ulterioară (care nu este aplicabilă în prezenta cauză), marcajul „CE” a fost consolidat, devenind unicul mijloc de atestare a conformității unui produs cu cerințele aplicabile prevăzute de reglementarea comunitară de armonizare, astfel cum prevăd articolul 30 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 765/2008, care conține definiția, formatul și principiile generale care reglementează marcajul „CE”, și Decizia nr. 768/2008, aplicabilă procedurilor pentru evaluarea conformității, care determină aplicarea marcajului⁵⁴. Exclusivitatea în ceea ce privește utilizarea marcajului „CE” pentru materialele de construcții este prevăzută, de asemenea, la articolul 8 alineatul (3) din Regulamentul nr. 305/2011.

85. Jurisprudența Curții pronunțată până în prezent cu privire la Directiva 89/106 este în sensul interpretării propuse în prezenta cauză, deoarece, conform Hotărârii Elenca⁵⁵, o reglementare prin care se interzice în mod automat și absolut comercializarea pe teritoriul național a produselor legal comercializate în alte state membre, pentru motivul că produsele respective nu au marcaj „CE”, nu este compatibilă cu cerința proporționalității impusă de dreptul Uniunii. Așadar, în temeiul acestei hotărâri, se respinge caracterul esențial al marcajului „CE” și i se conferă forță probatorie.

86. Prin urmare, propunem ca la a cincea întrebare formulată de instanța națională să se răspundă astfel: marcajul „CE” nu reprezintă o condiție, ci doar un mijloc de verificare a respectării de către un agregat a cerințelor prevăzute de Directiva 89/106 și a standardului armonizat EN 13242:2002.

F – A doua întrebare preliminară: aplicarea Directivei 98/34 și a Hotărârilor CIA Security International și Unilever

87. Supreme Court (Curtea Supremă) dorește să afle dacă trebuie să înlăture aplicarea dispozițiilor de drept național care stabilesc condiții implicite în ceea ce privește caracterul vandabil și caracterul adecvat scopului sau calității, având în vedere că este vorba despre reglementări tehnice care nu sunt notificate în conformitate cu Directiva 98/34.

52 — Hotărârea Comisia/Germania (C-100/13, EU:C:2014:2293, punctul 63).

53 — A se vedea documentul Comisiei Europene, *Ghidul albastru referitor la punerea în aplicare a normelor UE privind produsele*, din 17 iulie 2015, p. 55 și următoarele.

54 — Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008 de stabilire a cerințelor de acreditare și de supraveghere a pieței în ceea ce privește comercializarea produselor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 339/93 (JO L 218, p. 30), Decizia nr. 768/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 iulie 2008 privind un cadru comun pentru comercializarea produselor și de abrogare a Deciziei 93/465/CEE a Consiliului (JO L 218, p. 82).

55 — Cauza C-385/10, EU:C:2012:634, punctele 28 și 29.

88. Asemenea tuturor părților care au prezentat observații, cu excepția Irish Asphalt, considerăm că răspunsul la această întrebare este evident. O reglementare națională precum articolul 14 alineatul 2 din Legea din 1893, astfel cum a fost modificat prin Legea din 1980, în temeiul căreia contractele fac obiectul – fiind posibilă excluderea, prin acordul părților – a unei clauze implicite privind calitatea comercială a produselor, nu se încadrează în definiția reglementării tehnice prevăzute de Directiva 98/34. Prin urmare, Hotărârile CIA Security International și Unilever⁵⁶ nu sunt aplicabile în ceea ce privește reglementarea menționată și, din același motiv, nu se impune notificarea prealabilă a proiectului acesteia către Comisie.

89. Argumentul invocat de Irish Asphalt, în sensul că hotărârea pronunțată de High Court ar trebui notificată Comisiei, întrucât constituie o reglementare tehnică *de facto*, este neîntemeiat. Hotărârea menționată se limitează la aplicarea într-o cauză concretă a legii irlandeze, cu unicul scop de a soluționa un litigiu dintre două societăți comerciale, prin raportare la contractul pe care l-au încheiat, inclusiv clauzele implicite din acesta.

90. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, din articolul 1 punctul 11 din Directiva 98/34 reiese că noțiunea „reglementare tehnică” se împarte în trei categorii, și anume, în primul rând, „specificația tehnică” în sensul articolului 1 punctul 3 din respectiva directivă, în al doilea rând, „alte cerințe”, astfel cum sunt definite la articolul 1 punctul 4 din această directivă, și, în al treilea rând, interzicerea fabricării, a importului, a comercializării sau a utilizării unui produs prevăzută la articolul 1 punctul 11 din aceeași directivă⁵⁷. Reglementarea irlandeză – și, *a fortiori*, hotărârea pronunțată de High Court – nu constituie o măsură legislativă care interzice fabricarea, importul, comercializarea sau utilizarea unui produs.

91. Nici articolul 14 alineatul 2 din Legea din 1893 (nici hotărârea care îl aplică în ceea ce privește un contract singular) nu se încadrează în noțiunea „specificație tehnică” prevăzută la articolul 1 punctul 3 din Directiva 98/34, care reprezintă „o specificație inclusă într-un document care stabilește caracteristicile unui produs, cum ar fi nivelele de calitate, performanță, securitate sau dimensiunile, inclusiv cerințele care se aplică produsului cu privire la numele sub care acesta este comercializat, terminologia, simbolurile, încercările și metodele de încercare, ambalarea, marcarea sau etichetarea și procedurile pentru evaluarea conformității”.

92. Curtea a hotărât că noțiunea „specificație tehnică” presupune că măsura națională se referă în mod necesar la produs sau la ambalajul acestuia ca atare și stabilește, prin urmare, una dintre caracteristicile impuse unui produs⁵⁸. Reglementarea irlandeză supusă analizei nu vizează caracteristicile unui produs și nici nu are efect asupra ambalajului sau a modului de prezentare a acestuia, limitându-se să prevadă, în termeni abstracti, că, în raporturile contractuale, se prezumă respectarea calității comerciale a produsului vândut. Prin urmare, reglementarea respectivă nu are ca obiect niciun produs în particular, fiind o normă de aplicare generală în ceea ce privește vânzarea oricărui produs, motiv pentru care nu se încadrează în noțiunea „specificație tehnică”, prevăzută de Directiva 98/34.

93. Din motive similare, articolul 14 alineatul 2 din Legea din 1893 nu poate fi inclus printre „alte cerințe” în sensul Directivei 98/34, deoarece nu este vorba despre „o cerință, alta decât specificațiile tehnice, impusă unui produs în scopul protejării, în special a consumatorilor sau a mediului, și care afectează ciclul de viață al produsului după punerea sa pe piață, cum ar fi condițiile de utilizare, de reciclare, de reutilizare sau de îndepărtare a acestuia, atunci când aceste condiții pot influența semnificativ compoziția sau natura produsului ori comercializarea acestuia”.

56 — Hotărârile CIA Security International (C-194/94, EU:C:1996:172) și Unilever (C-443/98, EU:C:2000:496).

57 — A se vedea în special Hotărârile Lindberg (C-267/03, EU:C:2005:246, punctul 54) și Schwibbert (C-20/05, EU:C:2007:652, punctul 34).

58 — A se vedea în acest sens Hotărârile Sapod Audic (C-159/00, EU:C:2002:343, punctul 30), Lindberg (C-267/03, EU:C:2005:246, punctul 57) și Schwibbert (C-20/05, EU:C:2007:652, punctul 35).

94. Prin urmare, propunem ca la cea de a doua întrebare preliminară să se răspundă astfel: o dispoziție națională precum articolul 14 alineatul 2 din Legea irlandeză din 1893 privind vânzarea de mărfuri, astfel cum a fost modificată prin Legea din 1980, nu poate fi considerată o „reglementare tehnică” în sensul Directivei 98/34, iar Hotărârile CIA Security International și Unilever nu sunt aplicabile.

IV – Concluzie

95. În temeiul considerațiilor anterioare, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Supreme Court (Curtea Supremă) după cum urmează:

- „1) În cazul în care clauzele unui contract privat impun uneia dintre părți să furnizeze un produs fabricat în conformitate cu un standard tehnic național, care a fost adoptat cu respectarea unui standard tehnic armonizat aprobat de CEN în temeiul mandatului acordat de Comisie, Curtea este competentă să se pronunțe cu titlu preliminar cu privire la interpretarea respectivului standard tehnic armonizat.
- 2) Standardul armonizat EN 13242:2002 trebuie interpretat în sensul că permite dovedirea nerespectării specificațiilor sale tehnice prin alte metode de încercare decât cele prevăzute expres în acesta, putând fi utilizate oricare dintre ele în orice moment al duratei de viață utile din punct de vedere economic a produsului.
- 3) Prezumția de îndeplinire a condițiilor de utilizare a materialelor de construcții, prevăzută de Directiva 89/106 în scopul facilitării liberei circulații a acestora pe piața internă, nu poate servi pentru evaluarea calității comerciale a acestora, în sensul aplicării unei legislații naționale care reglementează vânzarea de bunuri.
- 4) Standardul armonizat EN 13242:2002 nu prevede o limită de 1 % a conținutului total de sulf din agregate, fiind necesară înlăturarea oricărui standard tehnic național contrar.
- 5) Marcajul „CE” nu reprezintă o condiție, ci doar un mijloc de verificare a respectării de către un agregat a cerințelor prevăzute de Directiva 89/106 și a standardului armonizat EN 13242:2002.
- 6) O dispoziție națională precum articolul 14 alineatul 2 din Legea irlandeză din 1893 privind vânzarea de mărfuri, astfel cum a fost modificată prin Legea din 1980, nu poate fi considerată o «reglementare tehnică» în sensul Directivei 98/34, iar Hotărârile CIA Security International și Unilever nu sunt aplicabile.”